

2. Антипова В.Б. Образовательная функция школьной библиотеки / В.Б. Антипова // Педагогика. – 2008. – №3. – С. 34-40.
3. Бабич В.С. Еволюція бібліотечно-інформаційної освіти. / В.С. Бабич. Київ. держ. ін-т культури, Нац. парламент. б-ка України. – К., 1997. – 64 с.
4. Бабич В.С. Професійна безперервна освіта бібліотечних працівників / В.С. Бабич // Шкільна бібліотека. – 2002. – №9. – С. 63-68.
5. Богун Н. Перспективи розвитку бібліотечного фаху в контексті сучасних суспільних викликів та світових інтеграційних процесів: з досвіду Польщі / Н. Богун // Бібліотечна планета. – 2007. – № 4. – С. 26-28.
6. Головка С.И. Специалист: образование, компетентность, новаторство. Научно-практическое пособие / С.И. Головка.– М. : Либерия – Бибинформ, 2005. – 191 с.
7. Грабар Н. Життєва потреба розвитку професії / Н. Грабар, В. Жукова // Вісник книжкової палати. – 2007. – № 9. – С.27-30.
8. Давидова І. Стратегічні орієнтири розвитку бібліотечної професії в сучасних соціально-комунікаційних умовах / І. Давидова// Вісник книжкової палати. – 2008. – № 9. – С. 17-20.
9. Жадько Н.В. Анализ современного состояния библиотечного дела в Украине (по итогам учебных семинаров) / Н.В. Жадько, М.А. Чуркина //Непрерывное библиотечное образование. Бюллетень № 3-4, 2001. – С.49-53.
- 10.Змеев С.И. Андрагогика: основы теории и технологии обучения взрослых / С.И. Змеев. – М. : ПЕРСЭ, 2003. – 207 с.

Анотація

У статті зроблено аналіз загального стану розвитку професіоналізму шкільних бібліотекарів Луганської області: охарактеризовано вибірку учасників експерименту: освіта, стаж роботи, мотиви їх професійної діяльності, ступінь задоволеності обраною професією тощо; визначено й проаналізовано їх професійні потреби й запити, найбільш ефективні форми розвитку професіоналізму шкільних бібліотекарів у системі післядипломної педагогічної освіти.

Аннотация

В статье сделан анализ общего состояния развития профессионализма школьных библиотекарей Луганской области: охарактеризована выборка участников эксперимента: образование, стаж работы, мотивы профессиональной деятельности, степень удовлетворенности выбранной профессией и т. д.; определены и проанализированы их профессиональные потребности и запросы, наиболее эффективные формы развития профессионализма школьных библиотекарей в системе последипломного педагогического образования.

Summary

The article analyzes the overall condition of the professionalism of school librarians Luhansk region is characterized sample of participants of the experiment: education, work experience, motives of professional activity, the degree of satisfaction of their chosen profession and so on; identified and analyzed their professional needs and requests, the most efficient forms of professional development of school librarians in the system of postgraduate pedagogical education.

Ключові слова: професійний розвиток, міжкурсний період, активні форми навчання, інформаційно-комунікаційні, проектні, інтерактивні технології, діяльнісний підхід, компетентнісний підхід.

Ключевые слова: профессиональное развитие, межкурсовой период, активные формы обучения, информационно-коммуникационные, проектные, интерактивные технологии, деятельностный подход, компетентностный подход.

Key words: professional development, intercourse period of active forms of learning, information and communication, design, interactive technology, the activity approach, the competence approach.

Подано до редакції 11.10.13.

Рекомендовано до друку докт.пед.наук, проф.Сорочан Т.М.

УДК 371.1:373

© 2013

Якимчук М.Ю.

ОСОБЛИВОСТІ ТВОРЧОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ВЧИТЕЛЯ ЯК ВАЖЛИВОЇ КОМПОНЕНТИ ГІМНАЗІЙНОЇ ОСВІТИ

Постановка проблеми у загальному вигляді... У Національній доктрині розвитку освіти підкреслюється необхідність створення умов для розвитку і творчої самореалізації кожного громадянина України.

У результаті особливих умов суспільних процесів, які відбуваються на сучасному етапі, коли суспільство перебуває у стані кризи не тільки соціальної та економічної, але й культурної і духовної, особливо актуальною є здатність до творчої самореалізації як учня, так і вчителя. На думку науковців, визначення процесу творчої самореалізації вчителя є актуальним тому, що аналіз педагогічної творчості вчителя, що в науковій літературі передбачає наявність в особистості педагога здібностей, мотивів, знань, завдяки яким створюється продукт, що відрізняється новизною, оригінальністю, унікальністю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми...

В. Тихонович, В. Шинкарук, Л. Бекешкіна, Л. Сохань розробили і втілили концепцію життєтворчості, розумної

організації і культури життя особистості. Самореалізацію особистості як цілісний процес становлення людини почали досліджувати Л. Виготський і С. Рубінштейн, продовжили І. Бех, В. Давидов, Д. Ельконін, Л. Божович. Педагогічні аспекти творчої самореалізації досліджують В. Андреев, І. Зязюн, С. Сисоєва, О. Савченко, Н. Тарасевич та ін.

Формулювання цілей статті... Мета статті полягає у розкритті проблеми творчої самореалізації у педагогічній практиці вчителя.

Виклад основного матеріалу дослідження... Як зазначає І. Єрмаков, педагогічна творчість пов'язана з пошуком оптимальних і нестандартних педагогічних рішень, здатністю педагога до самовдосконалення і самоосвіти, розробки нових методик, форм, прийомів формування індивідуального стилю професійної діяльності. Головна увага звертається на розвиток домінуючих якостей особистості педагога, які формують здатність до творчості. На думку вченого, до таких "базових якостей" належать:

Підсистема спрямованості: позитивне уявлення про себе, бажання пізнати себе, творчий інтерес, готовність до пошуку нової інформації, мотивація досягнень.

Підсистема характерологічних особливостей учителя: самостійність, ініціативність, упевненість у своїх силах і здібностях, емоційна активність.

Підсистема творчих умінь: проблемне бачення, здатність до висунення гіпотез, оригінальних ідей, здатність до дослідницької діяльності, розвинене уявлення, здатність до подолання інерції мислення, до міжособистісного спілкування.

Підсистема індивідуальних особливостей психічних процесів: альтернативність мислення, дивергентність мислення, асоціативність пам'яті, пошуково-перетворювальний стиль мислення [3, с. 105].

Слід зазначити, що розвиток цих якостей в учителя є стратегічними орієнтирами змісту педагогічної діяльності, ефективність якої може бути досягнута тоді, коли вчитель сам прагне розвивати в собі необхідні "базові якості", усвідомлює прагнення до формування і розвитку цих якостей у себе. Спираючись на дослідження педагогів [2, с. 486], визначимо характеристики оптимального індивідуального стилю діяльності вчителя:

- ❖ адаптивність (здатність адекватно пристосовуватися до нової професійної ситуації),
- ❖ гнучкість (використання того чи іншого способу реалізації діяльності залежно від можливостей вчителя, учнів, освітнього середовища),
- ❖ соціальна орієнтованість (усвідомлення соціальної відповідальності перед суспільством),
- ❖ інноваційність (постійний пошук та оволодіння новими професійними методами діяльності),
- ❖ прогностичність (передбачення і попередження негативного впливу на професійну діяльність і створення комфортних умов для успішної її реалізації),
- ❖ презентативність (представлення індивідуального "Я", його самовизначеність),
- ❖ гуманістична спрямованість.

Зазначимо, що С. Сисоєва виділяє такі специфічні ознаки педагогічної творчості вчителя [10]:

▪ суб'єктами взаємодії є особистість дитини та особистість учителя, які перебувають у постійному розвитку;

- співтворчий характер суб'єктів педагогічного процесу;
- можливість постійної суб'єктивної новизни та оригінальності процесу й результату;
- обмеженість творчої діяльності суб'єктів навчально-виховного процесу часом;
- вплив на педагогічну творчість чинників, які складно передбачити.

Досліджуючи наукову організацію педагогічної діяльності вчителя, І. Раченко вважає, що педагогічна творчість – це активний процес педагогічної діяльності вчителя, направлений на пошуки досконалих шляхів навчально-виховної роботи, успішне вирішення педагогічних проблем і підвищення якості навчання і виховання учнів. Учений виділяє такі рівні творчості:

▪ рівень професійного становлення полягає в пошуку необхідного мінімуму навичок і вмінь, без яких педагогічна діяльність неможлива. На думку вченого, цей рівень елементарної творчості, яку досягають методом проб та помилок;

▪ рівень стихійного самовдосконалення – це педагогічна творчість, яка спирається з одного боку, на вироблені в процесі професійного становлення комплексу навичок і вмінь, з іншого – вчитель поки ще спирається на досвід і рекомендації різних методик;

▪ рівень планомерної раціоналізації полягає в тому, що вчителі намагаються систематично проектувати та створювати свою систему роботи на основі елементів досвіду інших вчителів;

▪ рівень оптимізації процесу і результатів педагогічної діяльності полягає в тому, що вчитель на основі сформованих навичок і вмінь, досвіду інших досконало володіє методами наукового дослідження, проектує та створює власний досвід [7, с. 172-175].

Підсумовуючи зазначене вище, можемо відзначити, що більшість науковців серед ключових позицій педагогічної творчості розглядають не лише вміння вчителя вирішувати оптимальним, нестандартним шляхом

проблемні ситуації, а й здатність до самовдосконалення, самоосвіти, пошук ефективних шляхів навчальної роботи та підвищення якості навчання.

А. Зайцева розглядає творчу самореалізацію як процес усвідомленого, цілеспрямованого розгортання творчого потенціалу особистості у практичній діяльності. На думку вченої, провідними механізмами творчої самореалізації є: самопізнання, самосвідомість, самоусвідомлення, саморегуляція, самооцінка, самоорганізація (і самоконтроль), самоактивність. Причому “механізми творчої самореалізації, що представлені даними структурними утвореннями, у своїй інтеграційній формі виступають у формі “Я-концепції” як духовної основи здатності особистості до творчої самореалізації” [4, с. 26].

Самореалізація вчителя досягається за умов високого рівня розвитку “Я-концепції”. Українські дослідники розглядають позитивну “Я-концепцію” вчителя як одну з найважливіших психолого-педагогічних умов його професіоналізму, успішної самореалізації в професійній сфері. Цілком поділяємо думку Л.Бровкіної, що в основі ефективної педагогічної діяльності лежить позитивна “Я-концепція” вчителя. Бо прийняття себе, розуміння себе, оптимістичне життєрадісне світосприймання – чи не головний провідний принцип збагачення соціально-психологічних сприятливих тенденцій у самовдосконаленні й самореалізації особистості педагога [1, с. 3].

Н.Волкова вважає, що “...творчість – об’єктивна професійна необхідність у діяльності вчителя. Вона дає вчителю можливості для постійного пошуку нового, забезпечує формування педагогічного мислення, уяви, пам’яті, емоційно-вольової і поведінкової сфер, ціннісних орієнтацій, сприяє успіхів в різних видах педагогічної діяльності. Специфічним результатом творчої самореалізації вчителя є готовність до подальшого професійного самовдосконалення, оптимізації своєї праці” [2, с. 491].

На думку І. Рудницької, “...в мотиваційно-змістовій сфері, і в професійній самосвідомості вчителів є істотні деформації, що перешкоджають самореалізації”. Найістотнішими обмеженнями в самореалізації педагогів вона вважає такі:

- спотворене розуміння місії викладача;
- фрагментарне уявлення про учня;
- недостатній рівень емоційного сприйняття інших (крім себе) учасників освітнього процесу;
- неузгодженість когнітивної, афективної та поведінкової складової самореалізації викладача [12, с. 81].

Таким чином, у вчителя, який прагне досягти високого рівня самореалізації в освітній діяльності, повинні бути сформовані такі творчі якості, як креативність (здібність виробляти нові ідеї); інтуїція (виявлення суттєвості); дивергентність (здібність мати декілька підходів до рішення однієї проблеми); оригінальність (наявність творчої уяви та підходу); асоціативність (вміння проводити аналогію).

С. Пічугін, визначає умови успішної творчої самореалізації сучасного вчителя:

- високий рівень сформованості готовності педагога до інноваційної діяльності. Перш за все, під готовністю вчений розуміє психологічний компонент, який формує потребу в створенні інновацій, здатність вчителя як дослідника до рефлексії;
- компетентність, яка проявляється в наявності глибоких знань і досвіду при проведенні досліджень, оволодіння передовим педагогічним досвідом, психолого-педагогічною грамотністю;
- педагогічна майстерність новатора, яка проявляється у сформованості умінь і навичок, що дають високу результативність і якість роботи [6, с. 3].

Спираючись на думку науковців, узагальнюючи досвід вчителів-практиків, пропонуємо визначити такі шляхи формування творчої самореалізації вчителя:

- 1) створення системи професійної самоосвіти вчителів;
- 2) формування в учителя творчого мислення;
- 3) формування потреби в саморозвитку;
- 4) формування в учителя рефлексії професійної діяльності;
- 5) формування стійких професійних інтересів та мотивації.

Самоосвіта – постійна діяльність учителя, спрямована на розширення й поглиблення знань і вмінь, підвищення рівня предметної підготовки. *Самоосвітня діяльність включає:*

- науково-дослідницьку діяльність;
- вивчення наукової, методичної та навчальної літератури;
- участь у колективних і групових формах методичної роботи;
- вивчення досвіду своїх колег;
- теоретичну роботу і практичну апробацію особистих матеріалів.

Л.Бровкіна зазначає, що організація самоосвіти вчителя залежить від рівня його підготовки, визначення проблем, мети удосконалення його педагогічної майстерності, вибору форм і способів узагальнення досвіду, опанування методики впровадження самоосвітньої діяльності через такі етапи:

- діагностичний (діагностика утруднень педагога; розробка концептуальних основ; участь у навчальних і установчих семінарах);
- організаційний (створення матеріальних умов; підготовка науково-методичних матеріалів, інструментарію; мотивація);
- практичний (послідовне вирішення всіх завдань; моніторинг; корекція);
- узагальнюючий (дослідження ефективності; аналіз результатів; розробка прогнозу).

На думку дослідника, ефективність самоосвіти педагогів залежить від стилю управління педагогічним колективом, який передбачає індивідуальний підхід до кожного вчителя, всіляку підтримку його творчості, прагнення до самореалізації [1, с. 4].

Організацію самоосвітньої діяльності неможливо здійснити без використання рефлексивної діяльності. Професійна рефлексія – це виведення на когнітивний рівень, об'єктивація, суб'єктивних переживань, пов'язаних із професійною діяльністю. Адекватне, наскільки це можливо, знання ступеня та характеру розбіжностей між ідеальними образами та реальною ситуацією “я – в професії є постійним діючим стимулом до самовдосконалення, особистого та професійного зростання педагога, і в цьому бачиться значення професійної діяльності” [8, с. 86].

Одним із важливих аспектів рефлексивних характеристик особистості є здатність її до саморозвитку. Ми цілком погоджуємося з думкою Н.Волкової, що вчитель, прагнучи до постійного саморозвитку і самоактуалізації, свідомо формує перспективну стратегію свого професійного життя, перебуває у постійному самопізнанні, самовдосконаленні і самоактуалізації, усвідомлюючи себе як справжнього суб'єкта професійної життєдіяльності, в продуктах своєї педагогічної діяльності, намагається створити значущий для всіх результат [2].

Слід наголосити, що формування творчої самореалізації вчителя – це неперервний, гнучкий процес, який потребує наполегливої й сумлінної праці вчителя над собою, включення механізмів, тобто внутрішніх чинників, що сприяють успішній і повній самореалізації вчителя в професійній діяльності, адже творча самореалізація в учителя формується не стихійно, не автоматично, а залежить від власного бажання досягати високого рівня творчої самореалізації.

Як відомо, у творчих педагогів висока самоповага, адекватна самооцінка, задоволеність своєю професійною діяльністю. Багато вчених вважає, що нереалізованість вчителя в професії породжує незадоволеність нею, а це, у свою чергу, негативно позначається на навчальному процесі. Професійна сфера самореалізації є визначальною у житті людини, тому самореалізація особистості у професійній сфері, задоволення професійним самовизначенням є провідним чинником, який робить людину або щасливою, або нещасною (С.О. Сисоєва).

Виходячи з того, що творчість – це діяльність, результатом якої є щось якісно нове, неповторне, оригінальне та суспільно значуще [11], її специфіка полягає в тому, що об'єктом педагогічної творчості є особистість дитини, а результатом – формування цієї особистості; на педагогічну творчість впливають фактори, які важко прогнозувати [10, с. 14], можемо виділити найважливіші, на нашу думку, рівні професійної діяльності вчителя у його спробі досягти високої творчої реалізації:

– *рівень самосвідомості*. Він включає оцінку власних можливостей, яка може виражатись в усвідомленні свого покликання у житті. Це передбачає володіння такими якостями: упевненість у власних силах, готовність до ризику, відсутність побоювання розкрити власні ідеї суспільству, контролювання емоцій, здатність до фантазії і відхилення від стереотипів. Педагогічна творчість, зазвичай, здійснюється в умовах публічної діяльності, тому успіх за таких умов здебільшого залежить від уміння керувати власним емоційним станом. Учитель повинен вірити в себе, власні здібності, таланти, прагнути до втілення в собі людського ідеалу, збагачувати зміст власного “Я”, застосовуючи при цьому набутий досвід, а іноді покладатися й на інтуїцію. За умови такої впевненості педагога в нього повірять і учні;

– *рівень професіоналізму*, що ґрунтується на оптимальних знаннях і вміннях, які є обов'язковими в педагогічній діяльності, і залежить від здібностей і теоретичної підготовки вчителя. Професійні здібності обов'язково пов'язують з особистим творчим потенціалом педагога, адже високоосвічений учитель завжди мотивований до пізнання нового, прагне підвищувати і фаховий, і загальнокультурний рівень. Завдяки впровадженню передових технологій та інноваційної методики перед сучасним учителем відкриваються нові можливості. Учитель-професіонал здатний аналізувати та використовувати нову інформацію, оскільки, як зазначав В. Сухомлинський, далеко не кожний стане вченим, письменником, артистом, далеко не кожному призначено винайти порох, але майстром у своїй справі повинен стати кожний [11];

– *рівень самореалізації*. Творчу індивідуальність учителя характеризує передусім потреба в самореалізації. Відомо, що вона займає провідне місце серед вищих потреб людини. Самореалізація – це ставлення людини до себе як до діяча і її прагнення та здатність до зміни себе, людей, світу [5]. Творча самореалізація є зовнішньою формою професійно-педагогічної культури вчителя як відкритої системи його цінностей. Потреби, мотиви, інтереси, цілі – це частина особистісної творчої самореалізації. Приєднуємося до

твердження І. Рудницької, що рівень самореалізації вчителів поки що не можна охарактеризувати як високий. Поряд із вираженістю окремих компонентів особистості, яка самореалізується, у педагогів відсутня цілісна виразність цієї особистісної властивості. І в мотиваційно-змістовій сфері, і в професійній самосвідомості вчителів є істотні деформації, що перешкоджають самореалізації. Найістотніші обмеження в самореалізації педагогів – спотворене розуміння місії викладача, фрагментарне уявлення про учня, недостатнє сприйняття інших (крім себе) учасників освітнього процесу [9]. Сучасному педагогу варто усвідомити рівень професійних вимог, аби спрямувати свою діяльність на творчу самореалізацію. На нашу думку, вагомими чинниками, які спонукають вчителя до самореалізації, є аналіз власної професійної діяльності порівняно з передовим педагогічним досвідом, участь у різноманітних конкурсах і програмах, що сприяє творчій активності педагога;

– *рівень самоосвіти*. Самоосвіта життєво необхідна кожній сучасній людині для її самореалізації. Це сприяє намаганню творчого зростання вчителя, що полягає в засвоєнні, оновленні, поширенні та поглибленні знань. Приєднуємося до думки науковців, що самоосвіта педагога не повинна зводитися до відновлення знань, якими він оволодів у ВНЗ, – йдеться про ознайомлення з новітніми дослідженнями, самооцінку і самоаналіз власних можливостей, якостей, результатів професійної діяльності. Сьогодні вчитель має розуміти: бути професіоналом – означає перебувати в постійному творчому пошуку, розвитку, самовдосконаленні.

Сучасний освітнянський простір створює всі умови для підготовки учителя: забезпечення підвищення кваліфікації та професійної перепідготовки (магістратура, аспірантура); участь у різноманітних конкурсах, конференціях ("Учитель року", майстер-класи, виступи на семінарах, обмін досвідом, можливість опублікувати власні розроблення); використання інноваційних технологій (розробки електронних уроків, особиста веб-сторінка, збірки, програми, методичні посібники, індивідуальні проекти тощо). Результатом самоосвіти має стати підвищення якості навчально-виховного процесу;

– *рівень мовознавчій*. "Заговори, щоб я тебе побачив". Антична мудрість Сократа є актуальною і сьогодні, бо і в сучасності наявна потреба в людях, які вміють самостійно мислити, переконувати живим словом, нести істину, добро і красу за допомогою якісного мовлення. На нашу думку, мовний бар'єр – одна з вагомих перешкод у творчому становленні особистості. Знання мови, здатність спілкуватися не тільки формує національну свідомість людини, а й сприяє її самоствердженню. Роль комунікативної компетентності у становленні особистості вчителя проявляється в тому, що ці властивості слугують головним засобом налагодження взаємодії з учнями, колегами, батьками, зрештою, із суспільством. Зазначена здатність педагога є найважливішим показником розвитку його мислення, духовного багатства, здатності сприймати життєві явища, висловлювати свої думки про них і давати їм оцінку.

Важливість цих чинників очевидна, і вона проявляється в тому, що під їх дією розширюються можливості творчої самореалізації обдарованих учнів гімназії. Тобто, вчитель (класний керівник, психолог) повинен бути не керівником, а порадиником, викликати в обдарованих учнів захоплення навчальним процесом і різноманітними науковими та виховними заходами, надихнути їх на творчість, мотивувати цікавість до навчання, активність у пошуку істини. Для цього слід продумати систему роботи в гімназії, яка сприятиме ефективності творчої самореалізації обдарованих учнів (табл. 1).

Кожен учитель – індивідуальність, тому і його творча майстерність має особливості і певною мірою індивідуалізована. Він може самостійно обирати спосіб удосконалення: чи то самостійно конструювати навчальне середовище, займаючись самоосвітою, чи використовувати методики, створені іншими, для реалізації власної індивідуальної програми. Проте ні в якому разі не варто забувати, що творчістю є діяльність, в яку людина вкладає немовби частинку своєї душі, і чим більше вона вкладає, тим багатшою стає її душа [11].

Таблиця 1

Система роботи гімназії, яка сприяє ефективності творчої самореалізації обдарованих учнів

Система роботи в гімназії, яка сприяє ефективності творчої самореалізації обдарованих учнів		Відповідальні за роботу
Виявлення обдарованих учнів	Діагностика, тестування. Створення бази даних із урахуванням типів обдарованості.	Психолог
Створення відповідного освітнього середовища для розкриття всіх можливостей учнів	Навчальні та виховні плани гімназії, індивідуальні плани роботи з обдарованими учнями, залучення сім'ї, робота психолога, факультативи, індивідуальні консультації, конкурси, предметні олімпіади, мистецькі, спортивні та ін. фестивалі, інтелектуальні ігри.	Класні керівники, вчителі-предметники, керівництво гімназії, батьківський комітет
Максимальне розкриття обдарованості і реалізація	Традиційні заходи гімназії. Предметні тижні (відкриті уроки, конкурси, творчі вечори,	Керівництво гімназії, вчителі-предметники,

всіх можливостей	різноманітні змагання, випуск тематичних стінгазет, інформаційно-тематичних стендів і ін.). Співпраця з ВНЗ, МАНом.	класні керівники.
Формування колективу творчих учителів, які здатні працювати з обдарованими учнями	Систематична участь учителів у роботі семінарів, круглих столів, тренінгів, творчих груп, наукових конференцій.	Учителі
Науково-дослідницька робота вчителів	Написання посібників, підручників, методичних вказівок тощо	Завуч з наукової роботи

Висновки... Таким чином, доходимо до висновку, що *творча педагогічна діяльність педагога* – складний безперервний процес його професійної самореалізації. Тому кожен учитель, який прагне до вдосконалення навчально-виховного процесу, повинен перебувати у постійному творчому пошуку, в постійному експериментальному дослідженні дидактичної ефективності різних видів навчальних занять, методів навчання, форм його організації. Важливими також є усвідомлення вчителем перспектив свого професійного розвитку в процесі інноваційної педагогічної діяльності, вміння визначати особливості власного індивідуального стилю, здатність використовувати і зміцнювати свої позитивні якості, готовність до творчого, новаторського пошуку в педагогічній діяльності, адже педагог-практик – самостійний конструктор своєї діяльності.

Література

1. Бровкіна Л. Професійне зростання педагогів // Завуч.– 2005. – №2. – С.3-6.
2. Волкова Н.П. Педагогіка: Навчальний посібник. Вид. 2-ге, перероб. доп. – К.: Академвидав, 2007. – 616 с.
3. Життєва компетентність особистості: від теорії до практики: Науково-методичний посібник /За ред.І.Г.Єрмакова. – Запоріжжя: Центріон, 2005. – 640 с.
4. Зайцева А. Творча самореалізація: теоретичні засади // Мистецтво та освіта. – 2007. – №4. – С.24-28.
5. Лосева Н.М. Самовдосконалення викладача : навчально-методичний посібник / Н.М.Лосева. – Донецьк : ДоНУ, 2004. – 76с
6. Пичугин С.С. Творческая самореализация учителя в инновационной деятельности по Образовательной системе «Школа 2100» /http://www.school 2100. ru.
7. Радченко А.Є. Професійна компетентність учителя. – Х. : Вид. група «Основа», 2006. – 128 с.
8. Рибалко Л. С. Самореалізація як педагогічна проблема /Л.С. Рибалко // Педагогіка та психологія. – 2002. – Вип. 20. – С.59-63.
9. Рудницька І. Інноваційна діяльність як основа творчої самореалізації вчителя // Вища освіта України. – 2008. – № 4. – С.79-82.
10. Сисоєва С. Теоретико-методологічне обґрунтування педагогічної творчості / С.Сисоєва // Відкритий урок. – 2005. – № 21-22. – С. 13-19.
11. Сухомлинський В.О. Вибрані твори у п'яти томах / В.О. Сухомлинський. – К. : Радянська школа, 1976. – Т.1. – 509 с.
12. Фіцула М.М. Педагогіка: Начальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів. – К. : Академія, 2000. – 544 с.

Анотація

У статті розглядається актуальна проблема формування творчої самореалізації вчителя у навчальному процесі гімназії. Виділено і проаналізовано рівні професійної діяльності вчителя у його спробі досягти високої творчої реалізації, а також визначено шляхи формування творчої самореалізації вчителя.

Аннотация

В статье рассматривается актуальная проблема формирования творческой самореализации учителя в учебном процессе гимназии. Выделены и проанализированы уровни профессиональной деятельности учителя в его попытке достичь высокой творческой реализации, а также определены пути формирования творческой самореализации учителя.

Summary

The article focuses the actual problem of the formation of self-actualization teacher in the learning process gymnasium. Identified and analyzed the level of professional teacher in his attempt to achieve a high creative implementation and the ways of the formation of self-actualization teacher.

Ключові слова: творча самореалізація, педагогічна творчість вчителя, самоосвіта, професійна рефлексія, самосвідомість, гімназійна освіта.

Ключевые слова: творческая самореализация, педагогическое творчество учителя, самообразование, профессиональная рефлексия, самосознание, гимназическое образование.

Key words: creative self-realization, teaching art teacher, self, professional reflection, self-awareness, his high-school education.

Подано до редакції 10.10.13.

Рекомендовано до друку канд.пед.наук, доц. Кочубей А. В.